

Стенографски дневник

НА

3. заседание

Четвъртък, 5 февруари 1948 г.

Открито в 15 ч. 25 м.)

Председателствувал подпредседателят Атанас Драгиев.

Секретар: Тодор Тихолов.

СЪДЪРЖАНИЕ

Стр.

Стр.

Съобщения:

Отпускни 11

Дневен ред:

1. Законопроект за трудово-стопанска мобилизация. (Према на първо четене) 11
Говорил: Георги Босолов 12
2. Решение за приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на народната просвета и други уч-

тели от Народната република Македония, югославски по-
датъци. (Приемане) 12

3. Решение за утвърждение указа на Президиума на
Великото народно събрание № 83, от 26 януари 1948 г.,
за назначаване Кирил Василев Класурски за министър на
мините и подземните богатства. (Приемане) 13

Дневен ред за следващото заседание 13

Председателствувал Атанас Драгиев: (Звъни) Има нужното
число народни представители. Обявявам заседанието за открито.

(От заседанието отсъствуват следните народни представители:
Андрей Михайлов, Андрей Пенев, Асен Чапкълов, Атанас Биволар-
ски, Борис Стоев, Борис Томов, Васил Караджов, Вълчо Ненков,
Вяра Люцканова, Георги Драгиев, Деню Попов, Димитър Чорба-
джиев, Димитър Греков, Димитър Стойков, Димо Костадинов,
Димко Тодоров, Дойчо Чолаков, Дочо Шипков, Захари Захариев,
Иван Андреев, Иван Станков, Иван п. Димитров, Иван Николов
Зурлов, Иван Кимиров, Йордан Петков, Йордан Костов, Констан-
тин Русинев, Коста Крачанов, Крум Милашев, Лалу Ганчев, Любен
Гумиров, Мата Тюркеджиева, Неделчо Шарабов, Неделка Душ-
кова, Никола Разлоганов, Никола Георговски, Никола Янев, д-р
Петър Дертчиев, Петър Бабаков, Петър Бомбов, Петър Ковачев,
Петър Панайотов, Петър Пергелов, Раденко Рангелов, Сава Дъл-
боков, Станю Василев, Стоян Гюров, Стоян Попов, Стоян Делчев,
Таню Цолов, Тодор Савов, Христо Юруков, Цветана Киранова,
Шакир Махмудов, Янко Комитов, Янчо Деведжиев)

Председателството е разрешило отпуск на следните г-да народни
представители: Динчо Хубенов — 1 ден, Иван Копринков — 1 ден,
Неделчо Шарабов — 2 дена, Никола Георговски — 10 дни, Петър
Бабаков — 10 дни, Георги Михайлов Добрев — 1 ден, Иван Чукров
— 4 дни в Черну Праматаров — 1 ден.

Народният представител д-р Васил Ханджиев моли да му се
разреша отпуск 6 дни. Същият досега е ползувал 19 дни отпуск.
Ония от г-да народните представители, които са съгласни да му се
разреша исканият отпуск, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство,
Събранието приема.

Народният представител Захари Захариев моли да му се разреши
отпуск 10 дни. Същият досега е ползувал 13 дни отпуск. Ония от
г-да народните представители, които са съгласни да му се разреши
исканият отпуск, моля, да вдигнат ръка, Мнозинство, Събранието
приема.

Народната представителка Мата Тюркеджиева моли да ѝ се
разреша 20 дни отпуск. Същата досега е ползувала 41 дни отпуск.
Ония от г-да народните представители, които са съгласни да се
разреша исканият отпуск на въпросната народна представителка,
моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Народният представител Янчо Деведжиев моли да му се разреши
отпуск 30 дни. Същият досега е ползувал 29 дни отпуск. Ония от
г-да народните представители, които са съгласни да му се разреши
исканият отпуск, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието
приема.

Пристъпваме към точка първа от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за трудово-стопанска мобилизация.
Моля секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Тодор Тихолов (с): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за трудово-стопанска мобилизация

Уважаеми г-да народни представители и представители!
Възстановяването на нашето изоставано народно стопанство,
както и по-нататъшното негово развитие за осигуряване благосъсто-

янието на народа, може да стане само по пътя на плановото сто-
панство.

За осъществяването на тази задача и по-специално за съста-
вянето на перспективни и текущи държавни народностопански
планове е необходим планов орган с високо квалифицирани кадри.
Такъв планов орган досега беше Върховният стопански съвет,
създаден с народба-закон от 21 май 1945 г.

На Върховния стопански съвет, по силата на казаната наредба,
бяха възложени не само планиращи функции, а и координиращи и
контролни, което затрудняваше плановата му дейност.

Конституцията на Народната република уреди този въпрос пра-
вилно, като създаде Държавна планова комисия, чието устройство
е уредено с правилник, одобрен от Правителството. При това по-
ложение съществуването на Върховния стопански съвет и на за-
коните, които го създават и уреждат, става безпредметно. В за-
кона за Върховния стопански съвет, обаче, има някои разпоредба-
ния, относно стопанската мобилизация, чието приложение и зана-
пред ще бъде необходимо във връзка с реализирането на държав-
ния народостопански план.

Тези именно разпоредбания, поставени в една система и със
съответстващите им разпоредбания от закона за гражданската
мобилизация, образуват текстовете на предлагания законопроект
за трудово-стопанска мобилизация, който има предназначението да
подпомага приложението на държавните народостопански планове
и да задоволява други крайно важещи държавни нужди.

Самият закон за гражданската мобилизация, който е създаден
при една военновременна обстановка и който още не е одобряван
на народба-закон за Върховния стопански съвет бе в по-голяма-
та си част отменен, сега става напълно излишен, поради което се
отменя изцяло.

Функциите, които досега бяха възложени на Върховния сто-
пански съвет, се поемат от министър-председателя и Министер-
ския съвет, който чрез правителствените комитети ще ръководи и
контролира стопанските служби и организации в страната.

Като ви предлагам законопроекта за трудово-стопанска моби-
лизация с тези мотиви, моля ви, уважаеми народни представители
и представителки, да го одобрите и гласувате.

Гр. София, февруари 1948 г.

Председател на Държавната планова комисия: Добри Терпешев

ЗАКОНОПРОЕКТ за трудово-стопанска мобилизация

Чл. 1. Отменяват се законите за гражданската мобилизация и за
Върховния стопански съвет.

Правата и функциите, възложени досега по който и да било
закон на председателя на ВСС или на ВСС, с изключение на онези,
които се поемат от председателя на Държавната планова комисия,
се прехвърлят на министър-председателя или на упълномощен от
него министър.

Чл. 2. Министерският съвет може да мобилизира трудово-сто-
пански отделни лица или групи граждани от 18 до 50-годишна
възраст за извършване на стопански или други работи от държав-
на или обществена полза.

Могат да бъдат мобилизирани и чужди поданици, които имат
местожителство в страната.

Чл. 3. Министерският съвет може също така да постанови иземането за временно ползуване за държавна и обществена нужда на машини, добитък, превозни средства и други съоръжения, както и на предприятия.

Чл. 4. Възнагражденията на трудово-стопански мобилизираните лица се определят според надничния блок, а на мобилизираните на държавна служба или на служба при местните народни съвети — съгласно закона за щатните таблици на държавните служители. Наемът на взетите за ползуване вещи и предприятия, съгласно предходния член, се определя от съответния министър, в съгласие с Главната дирекция на цените.

Чл. 5. Във връзка с трудово-стопанската мобилизация или при друга належаща нужда Министерският съвет може да взема временни мерки в защита на държавни или обществени интереси. Тия мерки са задължителни за всички и се привождат в изпълнение по начин, определен от Министерския съвет.

Чл. 6. По представление на съответното министерство, с постановление на Министерския съвет, могат да бъдат освобождавани от военна мобилизация лицата, без които държавните служби и стопанските предприятия не могат да действуват правилно.

В тези случаи на съответните длъжности или места могат да бъдат трудово-стопански мобилизирани и лица над 50-годишна възраст.

Чл. 7. Трудово-стопански мобилизиран, който без законни причини не се яви на работа или самоволно напусне работа, се наказва с тъмничен затвор.

Същото наказание се налага и на онзи, който откаже да изпълни възложената му работа.

Чл. 8. Който не представи машини, добитък, превозни средства и други съоръжения, за които е постановено да бъдат взети за ползуване, съгласно чл. 3, се наказва с тъмничен затвор.

Който укрива, повреди или унищожи такива вещи, се наказва със строг тъмничен затвор до 5 години и конфискация на вещите.

Чл. 9. Неотменените досега разпореждания на Министерския съвет, станали въз основа на законите за гражданската мобилизация или за Върховния стопански съвет, остават в сила до отменянето им и се считат издадени по този закон.

Чл. 10. Думите „Стопанска и гражданска мобилизация“ по всички закони и постановления на Министерския съвет, оставащи в сила след излизането на настоящия закон, да се четат „Трудово-стопанска мобилизация“.

Председателстващ Атанас Драгиев: По законопроекта има думата народният представител Георги Босолов.

Георги Босолов (з): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! Законът за гражданската мобилизация в миналото беше един чисто фашистки закон, чрез който фашисткото правителство в България регулираше нашето народно стопанство, напълно подчинено на немските интереси, като засилваше и обслужваше германската военна машина, без да взема ни най-малко пред вид интересите на народното ни стопанство и защитата на нашия народ. Но не само чрез закона за гражданската мобилизация, а и с още много други подобни реакционни и фашистки закони фашисткото правителство докара българския народ до просешка тояга, докара България до положението на оскубан бостан.

В това положение ни завари народната въоръжена съпротива, съпротивата на българския народ на 9 септември 1944 г. От тази дата България, начело с Отечествения фронт и първия българин на наша страна, нашия учител и водач Георги Димитров, тръгна по нов стопански и политически път — пътя на трудовите маси, пътя на Отечествения фронт.

Предлаганият законопроект за трудово-стопанско мобилизиране се коренно различава от закона за гражданската мобилизация. Реакционният и противонароден закон се заменя с народен републикански закон за трудово-стопанско мобилизиране в обстановката на настъпните събития след 9 септември. В миналото се правеше план за разпределение с оглед на фашистката германска военна машина, а сега — с оглед интересите на трудовото население, на нашето народно стопанство, на върховните интереси на републиката във време на мир и война. Сегашният закон е в духа на новото време в страната ни — социализма — и ще обхване всичките отрасли на нашия живот.

Не сме малка държава, изостанала много назад благодарение на хищническото управление на фашистките режими. И както казва нашият учител и водач Георги Димитров, в десет години ние трябва да направим това, което другите народи са направили в един век.

Точно този законопроект идва в подкрепа на горното. Кадрите решават всичко. Законът за трудово-стопанска мобилизация трябва да осигури кадри в мирна и военна обстановка, за да може стопанството правилно да бъде обслужвано и да не спира в случай на нужда.

Този законопроект е важен особено сега, при положението на национализираната ни индустрия, при рационализиране и колективизиране на нашето земеделие. Не може да има планово стопанство и стопанство без закон за трудово-стопанска мобилизация.

Имайки пред вид всичко това, Българският народен земеделски съюз подкрепя този законопроект и даже намира, че той е много законен. Ако ние бихме навреме, още преди запланиването на нашия двегодишен стопански план, приели един подобен закон, нямаше да се изправим пред големата дилема какво да правим с нашите строителни обекти. Много от нашите строителни закъсияха поради това, че ние нямаше тоя закон за трудово-стопанско мобилизиране.

Днес, при новото положение, с този закон ние ще имаме пълна възможност, с оглед нашите подръчни средства, да разрешим всички задачи, които Отечественият фронт си е поставил и които е решил да осъществи. Законът за трудово-стопанско мобилизиране ще донесе благоденствие на целия български народ и трябва да бъде поддържан и изпълняван от всички граждани на нашата република. (Ръкоплескания)

Председателстващ Атанас Драгиев: Няма записани други оратори по законопроекта. Ще пристъпим към гласуване. Моля ония г-да народни представители, които са съгласни по принцип за приемане на законопроекта за трудово-стопанска мобилизация, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към точка втора от дневния ред:

Одобреие на проекторешението за приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на народната просвета и други учители от Народната република Македония, югославски поданици.

Моля секретаря да прочете проекторешението.

Секретар Тодор Тихолов (с): (Чете)

„МОТИВИ

към проекторешението за приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на народната просвета и други учители от Народната република Македония, югославски поданици

Г-жи и г-да народни представители! Неотдавна гласувахте решение за приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на народната просвета 56 души учители от Народната република Македония, югославски поданици, които да преподават македонски език и македонска история в народните основни училища и гимназии в Пиринска Македония. Мотивите за това са да се поддържа и заякчи духовната връзка между македонското население в Народната република Македония (Вардарска Македония) и населението на намиращата се в пределите на Народната република България — Пиринска Македония.

Изтъкна се, че сега се поставя началото на македонска държавност и изграждане на македонски език и национална македонска култура, а това налага и населението в Пиринска Македония да осъзнае своя македонски национален произход.

Тъй като приетите на държавна служба 56 души учители-македонци се оказали недостатъчни за задоволяване нуждите на обучението по македонски език и македонска история в народните основни училища и гимназии в Пиринска Македония, налага се допълнително да се приемат на държавна служба още 31 учители, а понеже и те са югославски поданици, приемането им трябва да стане по законодателен ред.

Като имате пред вид горното, моля да одобрите предложеното ви проекторешение, като го гласувате.

Гр. София, 6 януари 1948 г.

Министър на народната просвета: Д-р Кирил Драмлиев

РЕШЕНИЕ

за приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на народната просвета и други учители от Народната република Македония, югославски поданици

Разрешава се на Министерството на народната просвета да приеме на държавна служба по своето ведомство, за срок от три години, смятан от 15 септември 1947 г. до 14 септември включително 1950 г., следните учители от Народната република Македония, югославски поданици, за учители в народните основни училища и гимназии в Пиринска Македония — с заплата на редовни учители за съответната степен училище, в което се назначават:

1. Менка Димитрова, родена на 15 ноември 1927 г. в гр. Крушево — в с. Бистрица, Горноджумайска околия.
2. Воислав Беловски, роден на 15 ноември 1925 г. в с. Баница — в с. Градево, Горноджумайска околия.
3. Невенка Лазова Хаджийорданова, родена на 13 ноември 1926 г. в с. Ваташа — в с. Габрово, Горноджумайска околия.
4. Глигор Дачевски, роден на 22 март 1928 г. в с. Владимирово — в с. Добрава, Горноджумайска околия.
5. Илия Илиевски, роден на 14 октомври 1925 г. в с. Белчица — в с. Логодаш, Горноджумайска околия.
6. Вера Евтимова, родена на 14 януари 1929 г. в гр. Кочани — в с. Падеш, Горноджумайска околия.
7. Тодор Симов, роден на 22 февруари 1927 г. в гр. Кочани — в с. Селище, Горноджумайска околия.
8. Любича Антевска, родена на 24 февруари 1925 г. в гр. Куманово — в гр. Горна Джумая.
9. Благой Папановски, роден на 21 януари 1924 г. в с. Г. Конири — в с. Гремен, Неврокопска околия.
10. Ангелко Арсовски, роден на 15 октомври 1920 г. в гр. Куманово — в с. Ковачевца, Неврокопска околия.

11. Димитър Димовски, роден на 15 юни 1927 г. в с. Влади-мирово — в с. Кочане, Неврокопска околия.
12. Милица Алексоска, родена на 3 юли 1924 г. в с. Младо Нагоричане — в с. Кремен, Неврокопска околия.
13. Любича Димовска, родена на 10 октомври 1925 г. в гр. Прилеп — в с. Лещен, Неврокопска околия.
14. Виктория Дуриданска, родена на 8 февруари 1927 г. в град Щип — в с. Огняново, Неврокопска околия.
15. Слободка Кочубова, родена на 31 януари 1925 г. в гр. Щип — в с. Сатовче, Неврокопска околия.
16. Станислав Стояновски, роден на 20 май 1925 г. в с. Медици — в с. Либахово, Неврокопска околия.
17. Павлина Костовска, родена на 25 април 1918 г. в гр. Щип — в с. Гега, Петричка околия.
18. Сийка Нанева, родена на 24 ноември 1925 г. в с. Ваташа — в с. Игналище, Петричка околия.
19. Галаба Петрова, родена на 12 ноември 1926 г. в гр. Титов Велес — в с. Ключ, Петричка околия.
20. Благойка Илиева, родена на 25 април 1925 г. в гр. Титов Велес — в с. Марикиново, Петричка околия.
21. Елисавета Прокопиева, родена на 14 февруари 1916 г. в гр. Куманово — в с. Тополница, Петричка околия.
22. Нада Д. Гарева, родена на 6 юни 1929 г. в гр. Куманово — в с. Хърсово, Петричка околия.
23. Вера Гарева, родена на 6 юни 1929 г. в гр. Куманово — в с. Чуцулигово, Петричка околия.
24. Слободан Николовски, роден на 4 юли 1924 г. в гр. Прилеп — в гимназията в гр. Св. Врач.
25. Благой Кондарко, роден на 15 март 1918 г. в гр. Крушево — в гр. Св. Врач.
26. Търна Кондарко, роден на 17 юли 1923 г. в с. Витолище — в гимназията в гр. Св. Врач.
27. Бойка Андонова, родена на 4 януари 1926 г. в гр. Щип — в гимназията в гр. Разлог.
28. Живко Стойковски, роден на 18 май 1921 г. в с. Ваташа — в гимназията в гр. Петрич.
29. Стефка Иванова Стойковска, родена на 28 ноември 1924 г. в гр. Прилеп — в гр. Петрич.
30. Александър Митковски, роден на 20 февруари 1915 г. в гр. Титов Велес — в гр. Петрич.
31. Трайко Зафировски, роден 1914 г. в гр. Куманово — в гимназията в гр. Неврокоп.

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които одобряват проекторешението за приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на народната просвета и други учители от Народната република Македония, югославски поданици; моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към точка трета от дневния ред:

Одобрение на проекторешението за утвърждение указа на Президиума на Великото народно събрание № 83, от 26 януари 1948 г., за назначаване Кирил Василев Клисурски за министър на мините и подземните богатства.

Моля секретаря да прочете решението.

Секретар Тодор Тихолов (с): (Чете)

„МОТИВИ

към проекторешението за утвърждение указ № 83, от 26 януари 1948 г., на Президиума на Великото народно събрание за назначаване на Кирил Василев Клисурски за министър на мините и подземните богатства

Г-жи и г-да народни представители! На 5 януари т. г. почина министърът на мините и подземните богатства Васил Павурджиев. Съгласно чл. 35, точка 12, от Конституцията на Народната република България, по предложение на председателя на Министерския съвет, Президиумът с указ № 83, от 26 януари т. г., назначи за негов заместник досегашния подпредседател на Президиума, на ония представител Кирил Василев Клисурски. Това назначение, съгласно с цитирания текст от Конституцията, се нуждае от вашето утвърждение в настоящата сесия.

В изпълнение на това конституционно повеление предлагаме на вниманието ви настоящото проекторешение, с молба да го обсъдите и, ако го одобрите, да го гласувате.

Гр. София, 1 февруари 1948 г.

Председател на Президиума на Великото народно събрание:

Д-р Минчо Нейчев

Секретар на Президиума на Великото народно събрание:

Йордан Чобанов

РЕШЕНИЕ

за утвърждение указа на Президиума на Великото народно събрание № 83, от 26 януари 1948 г., за назначаване Кирил Василев Клисурски за министър на мините и подземните богатства

Утвърждава се указът № 83, от 26 януари 1948 г., на Президиума на Великото народно събрание, с който се назначава за министър на мините и подземните богатства Кирил Василев Клисурски.

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които одобряват проекторешението за утвърждение указа на Президиума на Великото народно събрание № 83, от 26 януари 1948 г., за назначаване Кирил Василев Клисурски за министър на мините и подземните богатства, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Дневният ред на днешното заседание на Великото народно събрание е изчерпан.

Следващото заседание ще се състои в сряда, 11 февруари, в 3 ч. след пладне, със следния дневен ред:

1. Второ четене на законопроекта за трудово-стопанска мобилизация.

Моля ония г-да народни представители, които са съгласни с така прочетенния дневен ред, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Обявявам заседанието за закрито.

(Закрито в 15 ч. 50 м.)

Подпредседател: АТАНАС ДРАГИЕВ

Секретар: ТОДОР ТИХОЛОВ

Началник на стенографите: ТОДОР АНГЕЛИЕВ